

گزارش معاملات یا خرید و فروش فصلی

گزارش معاملات یا خرید و فروش فصلی چیست؟

تمامی خرید و فروش هایی که افراد حقیقی و حقوقی در مدت زمان یک فصل انجام می دهند، معاملات فصلی گفته می شود. که می بایست فهرست تمامی مبادلات، به همراه اطلاعات طرف معامله در آن مشخص گردد. گزارش معاملات، گزارش فصلی یا همان صورت معاملات فصلی به تمامی گزار شاتی خرید و فرو شی اطلاق می شود که در جهت ارزیابی مالیات در بازه های زمانی کوتاه مدت صورت می گیرد. تمامی صاحبان مشاغل فهرست معاملات خود را به صورت فصلی به سازمان امور مالیاتی ارائه می کنند. در ادامه سازمان امور مالیاتی با توجه به درآمدها و رویدادهای مالی شرکت ها و بنگاه ها مالیات تعیین می کند. کلیه دفاتر روزنامه، دفترکل، دفتر هزینه ها و درآمدها و گزارش معاملات فصلی می بایست هم خوانی داشته باشد.

از مهمترین موارد در ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم با موضوع گزارش فصلی خرید و فروش می توان به نکات زیر اشاره نمود: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی موظف به ثبت نام در نظام مالیاتی می باشند و می بایست برای معاملات خود صورتحساب صادر کنند و شماره اقتصادی/شناسه ملی، آدرس، شماره و تاریخ فاکتور خود و طرف معاملات را در صورتحساب خود قید کنند.

مدت زمان ارسال صورت معاملات فصلی خرید و فروش (و همچنین قراردادها ، صادرات و واردات ، حق العمل کاری و مدیریت پیمان و بیمه و اجاره) حداکثر تا 45 روز بعد از پایان هر فصل است. در صورت ارسال نکردن در زمان مقرر ملزم به پرداخت جریمه می باشد که در ادامه مقاله در قسمت جرایم به طور کامل توضیح داده شده است.

در صورتیکه مبلغ معامله تا ده درصد حد نصاب معاملات کوچک باشد و به اصلاح معامله کوچکی باشد نیازی به ارسال هر معامله بصورت جداگانه نیست و می توان صورت معاملات را بصورت تجمعی به سازمان امور مالیاتی ارائه نمود.

حدنصاب معاملات بزرگ ، کوچک و متوسط هر سال از سوی سازمان مالیاتی ابلاغ میشود.

مبلغ معاملات کوچک در سال های مختلف

سال	مبلغ حدنصاب قابل تجمیع	در صد حد نصاب معاملات کوچک	شماره ابلاغ بخشنامه
۱۳۹۱	۶,۷۰۰,۰۰۰	۱۰	بخشنامه (۲۰۰/۳۹۵۴) مورخ (۱۳۹۲/۰۳/۰۷)
۱۳۹۲	۸,۸۰۰,۰۰۰	۱۰	بخشنامه (۲۰۰/۷۱۵۱) مورخ (۱۳۹۲/۰۴/۲۲)
۱۳۹۳	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۰	بخشنامه (۲۰۰/۹۳/۵۰۹) مورخ (۱۳۹۳/۰۳/۲۶)
۱۳۹۴	۱۳,۹۰۰,۰۰۰	۱۰	بخشنامه (۲۰۰/۶۴/۵۰۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۳/۰۵)
۱۳۹۵	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰	بخشنامه (۲۰۰/۹۵/۳۷) مورخ (۱۳۹۵/۰۵/۲۵)
۱۳۹۶	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۵	بخشنامه (۲۰۰/۹۶/۳۰) مورخ (۱۳۹۶/۰۲/۲۴)
۱۳۹۷	۱۲,۵۰۰,۰۰۰	۵	بخشنامه (۲۰۰/۹۷/۳۸) مورخ (۱۳۹۷/۰۳/۱۲)
۱۳۹۸	۱۶,۴۰۰,۰۰۰	۵	بخشنامه (۲۰۰/۹۸/۲۹) مورخ (۱۳۹۸/۰۴/۰۳)
۱۳۹۹	۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۵	بخشنامه (۹۸۵۳/ت ۵۷۶۰۷) مورخ (۱۳۹۹/۰۲/۰۷)

مشمولین ارائه گزارش معاملات فصلی

طبق قانون ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم تبصره ۳ که به معاملات فصلی اختصاص دارد مشمولین ارسال صورت معاملات فصلی شامل گروه های زیر می شود: منظور از صاحبان مذکور در این ماده اشخاصی است که بهره برداری از موسسات به حساب آنان انجام می شود.

- اشخاص حقیقی - مشاغل بند الف - افرادی هستند که طبق قانون باید معاملات خود را در دفتر روزنامه و دفتر کل ثبت کنند. به عبارت دیگر منظور از اشخاص حقیقی در این دستور العمل کلیه اشخاص حقیقی موضوع قانون مالیاتهای

مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می باشند که حسب مورد به انجام هر نوع معامله و فعالیت اقتصادی مبادرت می نمایند. مانند:

- ۱- افرادی که با جواز و پروانه کسب مشغول به فعالیت هستند
- ۲- صاحبان کارخانه ها و واحدهای تولیدی که برای آنها جواز تأسیس و پروانه بهره برداری از وزارتخانه ذیربط صادر شده یا می شود.
- ۳- بازرگان هایی که با کارت بازرگانی، واردات و صادرات انجام می دهند.
- ۴- افرادی که کار خدماتی انجام می دهند مانند خدمات حسابداری، خدمات مدیریتی و مشاوره ایانفورماتیک، رایانه ای اعم از سخت افزار و نرم افزار
- ۵- خدمات درمانی مانند بیمارستان ها و درمانگا ها، خانه سالمندان، آسایشگاهها
- ۶- خدمات آموزشی مانند مدارس و آموزشگاه ها
- ۷- صاحبان هتل ها
- ۸-

- اشخاص حقوقی - مشاغل بند ب - سازمان ها، شرکت ها و افرادی که موظفند معاملات خود را در دفتر درآمد و هزینه ثبت کنند. به عبارت دیگر منظور از اشخاص حقوقی در این دستورالعمل کلیه اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می باشد. مانند:
 - ۱- صاحبان کارگاه صنعتی
 - ۲- صاحبان مشاغل ساختمانی، نقشه کشی، نقشه برداری
 - ۳- وکلا و کارشناسان دادگستری، مشاوران حقوقی

۴- صاحبان دفتر اسناد رسمی و....

۵- ...

• صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده

سازمان امور مالیاتی کشور در صورت تشخیص ضرورت می تواند هر یک از مضمولان بند (ب) این ماده را به رعایت مقررات موضوع بند (الف) این ماده ملزم نماید. مشروط بر آنکه مراتب کتبا تا پایان دی ماه هر سال به مودیان فوق ابلاغ گردد. مودیان اخیر الذکر از اول سال بعد مکلف به اجرای آن می باشند.

روش های ثبت گزارش خرید و فروش یا صورت معاملات فصلی

تمامی خرید و فروش هایی که مودی در مدت زمان یک فصل انجام می دهد، معاملات فصلی گفته می شود. که می بایست فهرست تمامی مبادلات، به همراه اطلاعات طرف معامله در آن مشخص گردد. افراد مشمول باید در نظر داشته باشند که درج شماره اقتصادی طرف معامله در صورت حساب ضروری است و عدم درج آن تخلف محسوب می شود. در صورتی که افراد حقیقی طرف معامله شماره اقتصادی دریافت نکرده اند، می توان از کد ملی آن ها به جای کد اقتصادی استفاده کرد. برای اشخاص حقوقی ای که شماره اقتصادی ندارند نیز می توان از شناسه ملی آن ها استفاده کرد

کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موظف به دریافت کد اقتصادی می باشند و در مورد اشخاص حقیقی که از لحاظ مالیاتی واحدهای شغلی متعدد و مستقلی دارند، مکلفند برای هر محل شغلی، شماره اقتصادی دریافت نمایند. در صورتی که تقاضای کد اقتصادی داده باشند و هنوز کد اقتصادی به آن ها ابلاغ نشده باشد می بایست با کد ملی خود اقدام به تهیه صورت های معاملات فصلی بکنند.

مهمترین اصولی که می بایست در ثبت صورت معاملات فصلی و تحریر دفاتر رعایت کرد:

۱- یکی مهمترین اصول ثبت صورت معاملات فصلی این است که همه معاملات فصلی می بایست ثبت گردد و معامله ای از قلم نیفتد یا پنهان نشود.

۲- تمامی معاملات می بایست به ترتیب تاریخ وقوع در دفاتر و سامانه مالیاتی ثبت گردند

۳- ترتیب خطوط دفاتر می بایست رعایت گردد و اطلاعات ما بین خطوط نباید نوشته شوند.

۴- در صورت ثبت اشتباه در دفاتر می بایست روی آن خط کشیده شود و با خودکار قرمز اصلاحیه آن نوشته شود.

۵- در مانده گیری می بایست دقت شود، عدم رعایت تقدم و تاخر ثبت حساب ها باعث یستانکار شدن بانکی می شود که برای محاسبات مالیات ایجاد مشکل می کند.

نحوه تهیه و تنظیم گزارش یا صورت معاملات فصلی

گزارش مالیات فصلی از اهمیت بسیاری در نظام مالیاتی کشور برخوردار است چرا که زیر بنای برقراری عدالت اجتماعی، اقتصادی می باشد. با توجه به محدود بودن زمان ارسال صورت معاملات فصلی و رعایت فرمت مورد نظر سیستم مالیاتی کشور برای ارسال فصلی معاملات، مودیان می بایست با دقت به تهیه و تنظیم گزارش صورت معاملات فصلی بپردازند. با تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام به ثبت نام در نظام مالیاتی می باشند و می بایست برای معاملات خود صورتحساب صادر کنند و شماره اقتصادی خود و طرف معاملات را در صورتحساب خود قید کنند. طبق تبصره ۱ ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم در صورتی که طرف معاملات اشخاص حقیقی و صاحبان مشاغل موضوع این ماده، اشخاص حقیقی مصرف کننده نهائی کالا یا خدمات و نیز اشخاص حقیقی مشمول موضوع ماده (۸۱) این قانون باشند درج شماره اقتصادی اشخاص مذکور الزامی نیست. (منظور از مصرف کننده نهایی شخص حقیقی است که کالا و خدمات را برای مصارف شخصی استفاده می شود و خدمات و کالا دریافتی را برای عرضه به دیگران استفاده نمی کنند).

سامانه الکترونیکی اطلاعات معاملات فصلی فهرست معاملات را بصورت آنلاین و غیر آنلاین دریافت می کند. که با توجه به تهیه گزارش خرید و فروش فصلی مبلغ نهایی می بایست با دفاتر قانونی و اظهارنامه مالیاتی عملکرد تطابق داشته باشد.

۱. روش برخط - online - این مرحله نیاز به پیش ثبت نام و اعتبار سنجی در سامانه مالیاتی دارد. کد کاربری و کلمه عبور از طریق پست در اختیار مودی قرار می گیرد. با ورود به سامانه می بایست نام کاربری و رمز عبور خود را وارد نمایید. در این صورت امکان ثبت هر یک از فرم های زیر بر حسب نوع اطلاعات فراهم می باشد. از جمله گزارش خرید، گزارش فروش، ثبت اطلاعات مالی قراردادها، گزارش واردات و صادرات، اجاره و فروش واحدها می باشد.
- پس از تکمیل اطلاعات هر فرم با استفاده از ثبت نهایی، اطلاعات در سیستم ثبت و تنها یک بار مجوز ویرایش پس از ثبت نهایی به ازای هر رکورد اطلاعاتی امکان پذیر می باشد.
۲. روش غیر برخط - offline - در این حالت می توانید به سادگی با استفاده از سیستم خرید و فروش میزان تمامی گزارش های معاملات فصلی را خروجی TTMS گرفت و با اتصال به شبکه اینترنتی تمامی اطلاعات را به یکباره وارد سامانه کرد.
- در مواردی مانند فوت اشخاص حقیقی، یا اعلام شخص بر خاتمه فعالیت، صدور حم مراجع قضایی و ... کارت اقتصادی ابطال می شود

معافیت های مربوط به گزارش معاملات فصلی

در تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ بخشنامه با عنوان موارد عدم شمول دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم ابلاغ شد که در آن معافیت های مربوط به گزارش معاملات فصلی را در موارد زیر اعلام نمود:

- ۱- خرید و فروش اوراق بهادار
- ۲- خرید و فروش حق تقدم سهام یا سهام شرکت.
- ۳- سود و کارمزد بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی.
- ۴- دریافت و پرداخت حق عضویت اعضاء مجامع حرفه ای، احزاب و انجمن ها و تشکلهای غیردولتی که دارای مجوز از مراجع ذیربط می باشند.
- ۵- دریافت و پرداخت هایی که به موجب قانون و مصوبات هیئت محترم وزیران توسط دستگاه های اجرائی به تشکلهای قانونی، نهادهای عمومی غیردولتی، مجامع حرفه ای، انجمن ها، انجمن های صنفی، اتحادیه ها، احزاب، اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می شود.

- ۶- دریافت و پرداخت هائی که به موجب قانون و مصوبات هیئت محترم وزیران توسط تشکل های قانونی، نهادهای عمومی غیردولتی، مجامع حرفه ای، انجمن ها، انجمن های صنفی، اتحادیه ها، احزاب به اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می شود.
- ۷- کمک ها، جوایز و هدایای
- ۸- مبالغی که تحت عناوین جریمه یا خسارت، انواع عوارض و مالیات (به استثناء مالیات و عوارض قانون مالیات بر ارزش افزوده) حق ثبت، حق تمیر، حقوق گمرکی و موارد مشابه، به دستگاه های اجرائی پرداخت می گردد.
- ۹- وجوه پرداختی بابت حق نگهداری (شارژ) ساختمان و آبنومان های پرداختی.

مهلت ارسال لیست معاملات یا خرید و فروش های فصلی

تمامی گزارشات معاملات فصلی می بایست در پایان هر فصل و حداکثر تا ۴۵ روز پس از پایان فصل به سازمان امور مالیاتی ارسال گردد. در صورت ارسال نکردن فهرست معاملات فصلی همانطور که در ادامه مقاله ذکر شده است مشمول جریمه می شود. در صورتی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند و از ارائه مشخصات خود امتناع کند، فروشنده می بایست مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله در فرم «فهرست امتناع» به اداره امور مالیاتی اعلام نمایند، در این حالت مشمول جریمه از این بابت نخواهند بود.

در صورت مصادف شدن روز آخر مهلت ارسال با تعطیلات رسمی کشور، یا مشکلات سراسری مانند شیوع بیماری که در پایان سال ۹۸ اتفاق افتاد معمولاً مهلت ارسال تمدید می شود.

همانطور که در ادامه توضیح داده خواهد شد می بایست به سامانه الکترونیکی مراجعه و اقدام به ثبت اطلاعات معاملات فصلی کرد و یا اینکه با سیستم خرید و فروش میزان از طریق **offline** اقدام به ارسال اطلاعات خرید و فروش فصلی در سامانه کرد که مراحل آن در پایان مقاله ذکر شده است.

سامانه صورت معاملات فصلی الکترونیکی

سامانه صورت معاملات فصلی الکترونیکی در جهت دستور العمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم ایجاد شده است. ثبت ارسال اطلاعات خرید و فروش و همچنین پرداخت بابت قراردادهای از طریق این سامانه با ادرس <https://e3.tax.gov.ir/Pages/action/show/8> صورت می گیرد. مودیان می بایست مرحله پیش ثبت نام و اعتبار سنجی را پشت سر گذاشته و کد کاربری، کلمه عبور از طریق پاکت های پستی دریافت کنند.

روش آنلاین: در روش آنلاین با ورود به سامانه، و وارد کردن نام کاربری و رمز عبور تمامی فرم های زیر در سامانه قابل ثبت نهایی است.

- ثبت گزارش خرید
- ثبت گزارش فروش
- ثبت اطلاعات پرداخت قراردادها
- ثبت گزارش امتناع
- گزارش صادرات/فروش به شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی
- گزارش واردات/خرید از شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی
- مشاهده گزارشات ارسال شده برای شما

• مشاهده سوابق

دانلود اطلاعات در خصوص اطلاعات ثبت شده شش ماهه اول سال 1396

 اطلاعات بیمانگار در بیمات های بلند مدت	 گزارش فروش	 گزارش خرید	 راهنمای ویرایش و استفاده از مشاهده سوابق	 اطلاعه شش ماه اول سال 1396
 گزارش واردات / خرید از شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی	 گزارش صادرات/ فروش به شخص خارجی بدون نیاز به اظهارنامه گمرکی	 عرضه به مصرف کننده تهایی و سایر موارد مرتبط(95)	 مشاهده/ ویرایش امتناع (91-94)	 اطلاعات کارفرما در بیمات های بلند مدت
 حسینجوی فاکتورهای فروش(نامی)	 حسینجوی فاکتورهای خرید(نامی)	 گزارش فعالیت های ساخت و فروش املاک	 گزارش اجاره (ملک/ ماشین الات و ...)	 حق العمלקاری (مختص حق العملکارتها)
 بررسی و پاسخ متداول	 راهنما	 مشاهده گزارشات / اطلاعات ارسال شده برای شما	 مشاهده سوابق	 بیش فاکتورهای صادره در سامانه نامین(مختص مودیانی که با بنرکنهای یعنی معامله دارند)
				 خروج

روش **offline** : در این روش تمامی مودیان از سیستم های نرم افزاری خرید و فروش استفاده می کنند. قالبی از طرف سازمان امور مالیاتی در اختیار شرکت های نرم افزاری قرار می گیرد و با ورود اطلاعات معاملات خرید و فروش در نرم افزار خرید و فروش امکان ارسال اطلاعات آن ها در سازمان با اتصال به اینترنت وجود دارد.

سیستم مالی میزان دارای خروجی معاملات فصلی- TTMS مطابق با آخرین تغییرات (برای نسخه فروش و ارزش افزوده) می باشد

جرایم عدم ارائه گزارش معاملات فصلی چیست ؟

همانطور که در قانون ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم در خصوص جریمه عدم ارسال صورت معاملات فصلی آمده است، عدم درج شماره اقتصادی طرفین معاملات، یا استفاده از کد اقتصادی اشخاص دیگر جریمه ای معادل ۱۰ درصد مبلغ معامله انجام شده را دارد. در صورت ارسال دیر هنگام و بعد از مهلت مقرر مدارک، ۱ درصد معامله ای که مدارک آن بعد از مهلت مقرر ارسال شده است مشمول جریمه می شود. عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خریدهای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل در سال عملکرد و سال بعد از آن که مورد درخواست مأموران مالیاتی قرار گیرد مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مبلغ صورتحسابهای ارائه نشده خواهد بود. در صورت تخلف یا پنهانکاری موظف به پرداخت جریمه هستند. جرایم مشخص شده در فوق قابل بخشش نیستند. استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و همچنین جرائم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

ردیف	شرح تخلف	نرخ جریمه	ماخذ محاسبه جریمه
۱	عدم صدور صورت حساب ارائه خدمات و فروش کالا	٪۲	مبلغ مورد معامله
۲	عدم ارائه شماره اقتصادی	٪۲	مبلغ مورد معامله
۳	عدم ارائه شماره اقتصادی طرف معامله	٪۲	مبلغ مورد معامله
۴	استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا بالعکس	٪۲	مبلغ مورد معامله
۵	عدم ارائه صورت معاملات به سازمان مطابق روش اعلام شده	٪۱	مبلغ مورد معامله

چنانچه ادارات امور مالیاتی ذیربط موقع رسیدگی، به موارد تخلفی مانند جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی و تبانی و سوء استفاده راجع به صورت حساب و شماره اقتصادی برخورد نمایند، موظفند از طریق اداره کل ذیربط به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارشی نمایند.

نحوه رسیدگی به جرایم گزارشات خرید و فروش فصلی چگونه است؟

اداره مالیات مکلف می باشد تمامی تمامی اسناد را با شماره اقتصادی مربوطه بررسی کند. چنانچه در بررسی های صورت گرفته تخلفی صورت گیرد، می بایست جرایم را مطالبه نماید، تمام جرایمی که ناشی از عدم ارسال به موقع گزارشات فصلی یا پنهانکاری به مودی اعلام می شود تا ۳۰ روز مهلت اعتراض دارد. در صورتی که از نظر مودی اعتراضی اعلام نشود، مودی می بایست جریمه را پرداخت کند. در صورت اعتراض از سمت مودی، پرونده مالیاتی به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارجاع می شود. هیئت حل اختلاف با بررسی مورد جریمه و اعتراض ثبت شده مجددا حکم اعلام می کند و حکم نهایی از طرف هیئت، قابل اجرا است.

ضمنا امکان ویرایش گزارشات فصلی برای اشخاص حقیقی/حقوقی نیز وجود دارد که ابتدا باید فروش یا خرید مورد نظر را که ثبت نهایی آن صورت گرفته انتخاب کنند و روی رکورد آن کلیک کنند و آن را ویرایش نمایند و در اخر گزینه با حذف یا ویرایش آن موافق هستند را بزنند.

قابل توجه است که امکان ویرایش برای هر رکورد فقط یک بار میباشد و بعد از آن ویرایش مجدد امکان پذیر نیست.